

Alejandra Pizarnik
Dianin strom

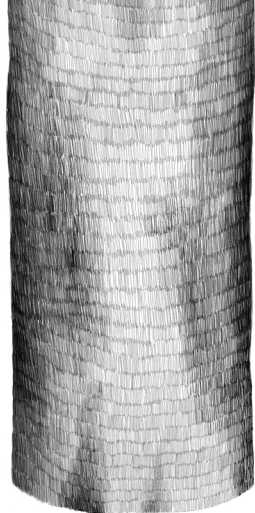
(1962)

Preklad Lucia Duero

Dianin strom od Alejandry Pizarnik: (Chem.) slovná kryštalizácia amalgánu vášnivej nespavosti a meridiánovej jasnozrivosti v roztoku reality vystavenej vysokým teplotám. Výrobok neobsahuje ani jednu časticu ľži. (Bot.): Dianin strom je transparentný a nevrhá tieň. Má svoje vlastné, mihotavé a chvíľkové svetlo. Zrodil sa vo vyprahnutých zemiach Ameriky. Drsnosť podnebia, nevlúdne diskusie a prekrikovanie, všeobecná nezrozumiteľnosť mysliacich druhov, ich susedov, známych fenoménom kompenzácie zapríčiňuje svetelné vlastnosti tejto rastliny. Nemá korene; stonku tvorí stĺp neodbytného svetla; listy sú malé, pokryté štyrmi či piatimi riadkami fosforeskujúceho písma, stopky listov sú elegantné a agresívne so zúbkovanými okrajmi; kvety sú priezračné, piestiky sa líšia od tyčínok: zatiaľ čo piestiky sú axiálne, samotárske a takmer námesačné, tyčinky majú tvar hrotu, rozbušky a v zriedkavejších prípadoch tvar trňa. (Myt. a Etnogr.): predkovia verili, že luk bohyne pochádzal z vetvy Dianinho stromu. Jazva na kmeni bola považovaná za (ženské) pohlavie vesmíru. Možno ide o mýtický figovník (kvôli mliečnej a mesačnej miazge z mladých konárov). Mýtus pravdepodobne odkazuje na ľudskú obeť: keď bol mesiac v nove, mladé telo (nevieme, či telo muža alebo ženy) bolo rozštvrtené. Táto obeť mala vyvolať zobrazenie podobnosti v ústach veštkyne (ona sama bola pravzorom spojenia vyšších a nižších svetov). Dianin strom je jedným z mužských atribútov ženského božstva. Niektorí v ňom vidia ďalší dôkaz o dvojpoľavnom pôvode šedej hmoty, možno dokonca všetkej hmoty; iní si myslia, že strom bol nástrojom vyvlastnenia mužskej solárnej hmoty: rituálny obrad symbolizoval len magické zmrzačenie prvopočiatkových lúčov slnka. V súčasnom štádiu nášho poznania nie je možné prikloniť sa k žiadnej z týchto hypotéz. Spomeniem však, že účastníci rituálu neskôr prehľadali žeravé uhlie a tento zvyk sa praktizuje až dodnes. (Er.): erb s hovoriacimi zbraňami. (Fyz.): dlhý čas sa popierala materiálna existencia Dianinho stromu, pretože je nesmierne transparentný a len málokto má schopnosť ho vidieť. Nevyhnutnými predpokladmi na jeho zahliadnutie sú samota, koncentrácia a vycibrený jemnocit. Niektorí vyhlásení intelektuáli sa sťažujú, že aj napriek svojej príprave

nič nevidia. Aby sme napravili túto mylnú predstavu, treba si uvedomiť, že Dianin strom nemožno vnímať ako fyzický objekt: ide skôr o (živý) objekt, ktorý nám umožní presiahnuť do iného sveta, ktorý funguje ako prirodzený nástroj zraku. Naostatok, nepravovernému kritikovi by mal stačiť jednoduchý test na to, aby účinne a s konečnou platnosťou rozptýlil predsudky našich osvietených súčasníkov: ak vystavíte Dianin strom priamemu slnečnému žiareniu, odrazia sa v ňom lúče a združia sa do ústredného bodu s názvom báseň, ktorá vylučuje žiarivé teplo schopné popáliť, roztaviť alebo dokonca vypariť všetkých skeptikov. Literárnym kritikom nášho jazyka sa odporúča tento test.

OCTAVIO PAZ, Paríž, apríl 1962



1

Vyskočila som zo seba do úsvitu.
Položila som svoje telo k svetlu
a spievala smútok toho, čo sa rodí.

2

Toto sú verzie, ktoré nám ponúka:
diera, stena, čo sa trasie...

3

iba smäd
ticho
žiadne stretnutie

chráň sa predo mnou, láska moja,
chráň sa pred mlčanlivosťou v púšti
pred cestovateľkou s prázdnyim pohárom
a pred tieňom jej tieňa

4

Takže:

Kto prestane slediť po almužne pre malú zabudnutú?

Chlad zaplatí. Zaplatí vietor. Dážď' zaplatí. Zaplatí hrmenie.

pre Auroru a Julia Cortázarovcov

5

pre jedinú minútu prchavého života
toho jediného s otvorenými očami
pre jedinú minútu videnia
drobné kvietky v mozgu
tancujú ako slová v ústach nemého

6

ona sa vyzlieka v raji
svojej pamäti
ona nepozná desivý osud
svojich prízrakov
ona sa bojí, že nebude vedieť pomenovať to,
čo neexistuje

7

V blúze v plameňoch, skáče
od hviezdy k hviezde,
od tieňa k tieňu.
Umiera na vzdialenú smrť,
tá, čo miluje vietor.